

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
ŠKOLNÍ DRUŽINY**

**„CESTA ZA POZNÁNÍM“
aneb
SPRÁVNÝ KLUK
A
SPRÁVNÁ HOLKA**

1. Identifikace ŠD

Adresa: ŠD při ZŠ a MŠ Halenkovice, Pláňavy 550, 763 63 Halenkovice
Ředitelka školy: PeadDr. Marie Kašíková
Telefon do ŠD: 577 104 254/ 776104254
Email do ŠD: sdhal@seznam.cz
IČO: 75021331
Redizo: 600114180
IZO: 118 500 031
Zřizovatel:
Název: **Obec Halenkovice**
Adresa: **Halenkovice 76
763 63**

Platnost dokumentu: **od 1. 9. 2018**

Projednání v pedagogické radě: **27. 8. 2018**

Podpis ředitele:

Razítko školy:

2. Charakteristika ŠD

Školní družina je součástí základní školy se třemi odděleními. Do všech oddělení lze celkově přihlásit 68 žáků prvního stupně.

Provozní doba školní družiny je od 11.20 do 16.00 hodin. O provozu ŠD v době prázdnin v průběhu školního roku rozhoduje ředitel školy za podmínky přihlášení minimálně 10 žáků.

Ranní provoz družiny je od 6.00 do 7.30 hodin a zajišťuje jej příslušná vychovatelka, která je za děti zodpovědná.

Pro svou činnost využívá kromě místnosti ŠD také školní knihovnu, školní- cvičnou kuchyňku, počítačovou a jazykovou učebnu, popřípadě i jiné třídy ZŠ, k pohybovým aktivitám mohou děti využívat tělocvičnu, dětské hřiště, školní hřiště, sportoviště. Stravování je zajištěno ve školní jídelně.

Školní vzdělávací program školní družiny formuluje konkrétní cíle vzdělávání i jeho obsah navrhuje odpovídající výchovné formy, obsahuje časový plán, charakterizuje materiální, personální a ekonomické podmínky školní družiny, vymezuje podmínky pro dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a také podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

3. Co nabízí naše školní družina

- Zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, odpočinku a relaxací, výchovou, hrou, učením, individuální prací a motivačním projektem.

- U žáků podporujeme citlivé vztahy k lidem, přírodě, učíme je chránit si své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci, rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat druhého.
- Zaměřujeme se na ochranu životního prostředí.
- Chceme, aby prostor školní družiny byl pro všechny příjemný a napomáhal vytvářet vhodné klima. Vedeme žáky k tvořivosti a rozvíjíme jejich estetické vnímání.
- Respektujeme individuální schopnosti a dovednosti žáků.
- Úkolem naší práce je položit základy ke klíčovým kompetencím neboli schopnostem umět trávit volný čas, řešit problémy, kompetencím komunikativním, sociálním, občanským a pracovním.
- Od 1. třídy rozvíjíme u žáků jejich schopnost rozhodování, hodnocení a sebehodnocení.
- Spojení žáků různých věkových skupin se osvědčuje, starší předávají své zkušenosti a dovednosti mladším. Všechny vedeme k tomu, aby respektovali jeden druhého.

Očekávanými výsledky jsou klíčové kompetence, tj. získávání vědomostí, schopností, dovedností a postojů.

4. Cíle vzdělávání ve školní družině

Zájmové vzdělávání ve ŠD naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem.

Jde zejména o:

- Rozvoj žáka, jeho učení a poznání
- Osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- Získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

ŠD umožňuje odpočinkové činnosti (aktivní a klidové) a přípravu na vyučování. Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny kompetence:

- K učení
- K řešení problémů
- Komunikativní
- Sociální a interpersonální
- Občanské
- K trávení volného času

Kompetence k učení

Žák se učí s chutí, započatou práci dokončí, vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby. Umí kriticky zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě. Klade si otázky a hledá na ně odpovědi. Všimá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje. Umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů. Získané poznatky dává do souvislostí, zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učním.

Kompetence k řešení problémů

Žák si všimá dění i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací. Problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalosti a jejich příčinách, promýšlí a plánuje

řešení problémů. Při řešení situací nachází shodné, podobné a odlišné znaky, hledá různé způsoby řešení problémů, ověřuje prakticky správné řešení problémů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli. Rozlišuje správná a chybná řešení. Spontánně přichází s novým řešením, je kreativní, dovede se přizpůsobit změnám- je flexibilní. Svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí, je iniciativní a podnikavý. Započaté činnosti dokončuje, v případě obtíží je při jejich překonávání houževnatý.

Komunikativní kompetence

Žák ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými. Dokáže promluvit na veřejnosti, účinně se zapojuje do diskuze, umí řešit konflikty, dokáže vyjadřovat své kladné pocity ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí řečí, gestem i dalšími prostředky. Umí se v něm vyjádřit i písemně. Nezapomíná, že ke správné komunikaci také přísluší naslouchání druhým. Využívá informační a komunikační prostředky, z předpokládaných informací si vybírá. Komunikuje kultivovaně.

Sociální a interpersonální kompetence

Žák se učí plánovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně. Samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování. Podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, ve skupině. Spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit- přijmout kompromis, respektuje dohodnutá pravidla, je schopen respektovat jiné. Je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, je solidární. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém- ovládá a řídí své jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Občanské kompetence

Žák si uvědomuje svá práva a práva druhých. Vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit. Chová se odpovědně i s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní a společenské). Respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí, které je formováno tradičními, aktuálními i očekávanými hodnotami národa, etnika a sociální či personální skupiny. Chápe, že rozvoj a udržení těchto hodnot, jejich význam se z pohledu jedince i generací může měnit, je podmíněn také ekonomickou situací a posilován či oslabován jedinci, kteří tyto hodnoty zpětně ovlivňují. Váží si tradice a kulturního dědictví, které chrání. Projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům a podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí.

Kompetence k trávení volného času

Žák umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití. Umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic. Rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech. Rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací (či jednostranné zátěže ze školního vyučování). Umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

5. Metody a formy práce, obsah vzdělávání v ŠD

Pravidelná činnost: je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity.

Příležitostné akce: nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jedná se o besídky, slavnosti, exkurze, sportovní a tělovýchovné akce apod.

Spontánní aktivity: zahrnují každodenní individuální klidové činnosti a spontánní hry po obědě, při pobytu venku, před odchodem ze školní družiny.

Řízené a spontánní činnosti na sebe přirozeně navazují.

Odpočinkové činnosti: chápeme nejen ve smyslu klidových činností, ale i jako aktivní odpočinek, jež kompenzují jednostrannou zátěž během školního vyučování.

Příprava na vyučování: nespočívá nejen ve vypracování DÚ, zahrnuje zejména didaktické hry, tematické vycházky, soutěže, kvízy, jimiž si žáci upevňují a rozšiřují poznatky získané ve vyučování. Základním principem práce ve školní družině je hra, zážitek.

Metody a formy práce

- Výklad
- Individuální přístup
- Skupinová práce
- Týmová práce
- Dramatizace
- Komunikativní kruh
- Vyprávění
- Beseda
- Rozhovor
- Spolupráce s rodiči, veřejností
- Kvízy, křížovky, doplňovačky, rébusy...
- Praktické dovednosti
- Výtvarné činnosti
- Soutěže (sportovní, vědomostní, výtvarné...)
- Hry (pohybové, konstruktivní, stolní, společenské, tvořivé, námětové, didaktické...)
- Relaxace
- Práce s informacemi
- Diskuze
- Vycházky
- Evaluační metody

Všechny výchovné složky se budou prolínat: společensko- vědní, přírodovědná, estetická, pracovní, tělovýchovná, hudebně- pohybová.

Činnosti ve školní družině se plánuje ve třech úrovních:

- Průběžné každodenní působení vychovatelky
- Řízená organizovaná činnost dle týdenní skladby zaměstnání
- Příležitostné akce
- Popř. dlouhodobá družinová hra

Při tvorbě plánu činností v ŠD se řídíme těmito požadavky:

- Požadavek ovlivňování volného času dětí- navozujeme a ovlivňujeme činnosti, oceňujeme výkony dětí
- Požadavek dobrovolnosti na základě zájmu dětí
- Požadavek zajímavosti a zájmovosti- nové atraktivní postupy, náměty
- Požadavek aktivity- děti se mohou podílet na přípravě týdenních plánů, realizaci a hodnocení
- Požadavek citlivosti a citovosti, seberealizace- vzbudit kladné emoce z pochvaly, zdárného překonání překážek, děti objevují sami sebe

6. Časový plán

Vzhledem k proměnlivé organizační struktuře oddělení, kroužků a jiných organizačních celků nelze délku a časový plán stanovit jednotně či paušálně.

Zájmové vzdělávání ve ŠD je poskytováno po dobu trvání školního roku, tj. 10 měsíců. Pro každý školní rok je vypracován nový konkrétní tematický roční plán práce ŠD, včetně plánu akcí.

Při tvorbě ročního plánu práce ŠD vychovatelka vybírá z možných činností, které obsahuje ŠVP ŠD a ze kterých bude aktuálně volit podle aktuálního složení žáků v oddělení, což umožňuje tvořivě reagovat na změny a různou skladbu dětí v oddělení.

7. Evaluace činnosti ve ŠD

Individuální- průběžné hodnocení vlastní práce vychovatelky, hledání nových metod práce, které vedou ke kvalitnějším výsledkům.

Vedení školy hodnotí výchovnou práci ve ŠD (pozorování, hospitace, kontroly), jak jsou naplňovány vytyčené cíle a jak plní družina své poslání.

Vnější hodnocení provádí zřizovatel, Česká školní inspekce, ohlasy rodičů a názory žáků.

Na konci školního roku vyhodnotíme proběhnuté akce a připravíme akce nové, na základě toho popř. provedeme návrh na doplnění ŠVP ŠD.

8. Materiální podmínky

ŠD má k dispozici dvě místnosti s herními koutky, menší třídu, kde probíhá ranní družina a odpoledne je zde 3. oddělení ŠD, 2. oddělení je ve třídě na „staré škole“. Je vybavena odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stolními hrami, časopisy, knihovničkou, hračkami, stavebnicemi atd. Jak je uvedeno výše („Charakteristika ŠD“)- využívají žáci také školní knihovnu, školní- cvičnou kuchyňku, počítačovou a jazykovou učebnu, pokud je potřeba i jiné třídy ZŠ, k pobytu venku slouží dětské a školní hřiště a sportoviště. Vychovatelka průběžně obnovuje a doplňuje hry, hračky, pomůcky a vybavení.

9. Personální podmínky

Zájmově vzdělávací program ve ŠD zajišťují tři vychovatelky. Odborné zaměření si budou dle možností nadále prohlubovat v akreditovaných kurzech a samostudiem, sledováním nových publikací, knih, odborných článků v časopisech, zajišťují nové náměty pro zájmové a rekreační aktivity ve ŠD. Ke vzdělání se snaží přistupovat aktivně.

10. Ekonomické podmínky

Vycházejí z možnosti prostředků pro ZŠ a zřizovatele, případně sponzorských darů SRPŠ.

11. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Vzhledem ke spontánnosti činností vykonávaných ve ŠD je obzvlášť nutné dodržovat **podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví:**

- Vhodná struktura režimu žáků ve školní družině s dostatkem relaxace a aktivního pohybu dané režimem družiny a skladbou zaměstnání
- Vhodný stravovací a pitný režim (podle věkových a individuálních potřeb žáků)
- Zdravé prostředí užívaných prostor družiny podle platných norem (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, velikost sedacího nábytku, hygienické vybavení prostor)
- Ochrana žáků před úrazy
- Výrazné označení všech nebezpečných předmětů a částí využívaných prostor
- Pravidelná kontrola prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti
- Dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře či jiné speciální služby, praktická dovednost vychovatelek poskytovat první pomoc
- Dodržování zákazu kouření a zákazu užívání návykových látek
- Psychosociální podmínky- ochrana před šikanou, násilím a patologickými jevy

O přijímání žáků do ŠD rozhoduje ředitel školy.

ŠD je otevřena v pondělí až pátek od 11:20 hod. a po skončení vyučování do 16:00 hod.

Žáky ŠD předávají vyučující vychovatelce po skončení vyučování a jsou povinni informovat vychovatelku o jakékoliv změně v rozvrhu, předají omluvenky žáků, nahlásí nepřítomné žáky. Vychovatelka si přebírá žáky na „staré škole“ v 11:20 hod. a odchází s nimi do ŠD. V šatně si žáci ponechají oblečení, aktovky a řezují se. Místnost se uzamyká a vychovatelka odchází s žáky do školní jídelny. Před obědem je provedena osobní hygiena. Vychovatelka vykonává dozor nad touto skupinou žáků ve školní jídelně. Po obědě zodpovídá za přesun zpět do ŠD. Za příchod žáků do ŠD po 5. vyučovací hodině zodpovídá vyučující, který má dozor ve školní jídelně. Osobně předá žáky vychovatelce a nahlásí nepřítomné žáky, předá omluvenky žáků, sdělí případnou změnu rozvrhu. Pokud se žáci zdrží po vyučování (z důvodu vyučování), zodpovídá za jejich bezpečnost vyučující učitelka a osobně je předá vychovatelce.

Ze ŠD si přebírají zákonní zástupci děti osobně (mohou uvést i další osoby oprávněné k vyzvednutí), mohou písemně požádat, aby dítě odcházelo ze ŠD samo v určenou hodinu, lze také požádat o odchod ze školní družiny telefonicky, pokud je uveden souhlas a telefonní číslo v přihlášce, nebo omluvenku zaslat na družinový email. Rodiče jsou povinni vyzvednout své dítě nejpozději v 15:55 hodin. V případě, že tak neučiní, vychovatelka zatelefonuje rodičům- dítě zůstává v její péči.

Docházka přihlášených žáků je povinná. Každou nepřítomnost je nutné řádně omluvit. Výjimečně lze uvolnit žáka dříve jen na písemnou žádost, která musí obsahovat datum, hodinu odchodu a podpis. Bez této žádosti nebude žák uvolněn. Písemná žádost (na celý školní rok) je nutná při uvolňování žáka do mimoškolních aktivit (ZUŠ, kroužky DDM aj.). Za cestu žáka do kroužků, popř. zpět do ŠD, nenese vychovatelka odpovědnost. Do ŠD se žáci 1. ročníku přihlašují písemně při zápisu do 1. třídy a při zápisu do ŠD (1. den školního roku). Žáci 2. – 5. ročníku v následující den. Dítě je možné odhlásit kdykoliv během školního roku (písemná žádost rodičů).

Žáci ŠD se řídí pravidly řádu školy a dodržují bezpečnostní předpisy, se kterými byli seznámeni. Chovají se tak, aby neohrozili bezpečnost a zdraví svoje ani svých spolužáků. Během pobytu venku jsou osobní věci (aktovky, oblečení) uzamčeny ve ŠD a v šatně ŠD. ŠD pravidelně využívá i jiné prostory školy: školní knihovnu, školní- cvičnou kuchyňku, počítačovou a jazykovou učebnu, popřípadě i jiné třídy ZŠ, k pohybovým aktivitám mohou děti využívat tělocvičnu, dětské hřiště, školní hřiště, sportoviště. Za přesun žáků je vždy zodpovědná vychovatelka. Žáci přihlášení do ŠD jsou poučeni o BOZP a záznam o poučení je uveden v třídní knize. Po dohodě s vychovatelkou se mohou činnosti ŠD zúčastnit i žáci, kteří nejsou přihlášení k řádné docházce (v nezbytných situacích).

Platbu za stravné („dobíjení kreditu“ na osobní čip) si zákonní zástupci žáka zajišťují samostatně v kanceláři školní jídelny, stejně tak i odhlašování žáků z obědů. Zákonní zástupci jsou seznámeni s řádem ŠD při zápisu do ŠD (tj. první školní den). S vychovatelkou řeší vzniklé problémy osobně při vyzvednutí žáka nebo písemnou formou (využijí školní notýsek nebo email pro sdělení informací). Rodiče mohou ŠD kdykoliv navštívit, zapojit se s dítětem do činnosti a jsou zváni na významnější akce ŠD.

12. Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Účastníci zájmového vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) mohou být individuálně integrováni do oddělení školní družiny s využitím speciálních pedagogických postupů. Vychovatelka družiny přitom úzce spolupracuje s výchovným poradcem školy, KPPP, SPC, případně jinými poradenskými zařízeními. V případě přijetí žáka se speciálními vzdělávacími potřebami k zájmovému vzdělávání škola může využívat podpůrných opatření (využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních a rehabilitačních pomůcek, poskytování pedagogicko- psychologických služeb, zajištění AP nebo jiných úprav organizace vzdělávání zohledňující SVP žáka) na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Vzhledem ke skutečnosti, že zájmové vzdělávání není pro žáky povinné, škola nemá k dispozici finanční prostředky na zajištění výše uvedené integrace. Řešením nepříznivé ekonomické situace je vstup jiných subjektů (zřizovatel, nadační fondy, o.s. rodiče integrovaných žáků a dal.) a vytvoření podmínek pro její financování.

Pedagogické cíle zájmového vzdělávání pro žáky se SVP:

- Začlenění do všech aktivit školní družiny v nejvyšší možní míře
- Podpůrná opatření k začlenění do činností- asistent pedagoga, speciální pomůcky, individuální péče

- Činnosti respektující možnosti žáka se SVP
- Specifické činnosti s cílem reedukační péče o žáka (metody speciální pedagogiky)

Rozvoj mimořádně nadaných žáků je zajištěn vytvářením podmínek k rozvíjení jejich nadání zabezpečením studijního materiálu, přístup k internetu, individuální práci se žákem, vytvářením podnětného prostředí k rozvoji jejich tvořivosti. Vychovatelka spolupracuje s výchovnou poradkyní a případně s KPPP. Vhodné zájmové aktivity žáků mimořádně nadaných:

- Literární tvořivost, výtvarná tvořivost, realizace pohybových aktivit, matematické soutěže, přírodovědné soutěže, společenskovední soutěže
- Realizace řízení kolektivu, účast v zájmových kroužcích školy se staršími žáky

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná a zvláštní pozornost.

Pro rozvoj talentovaných jedinců bude nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.